

5.07 PHẠM ASADISA

181. CHUYỆN HOÀNG TỬ VÔ ĐỊCH (Tiền Thân Asadisa)

Vị thiện xai, hoàng tử...

Câu chuyện này, khi ở Kỳ Viên, bậc Đạo Sư kể về cuộc xuất gia vĩ đại.

Bậc Đạo Sư nói:

- Nay các Tỷ-kheo, không phải chỉ nay Như Lai mới thực hiện cuộc xuất gia vĩ đại. Thuở xưa, Như Lai cũng đã từ bỏ vương vị và xuất gia.

Nói vậy xong, Ngài kể câu chuyện quá khứ.

-ooOoo-

Thuở xưa, khi vua Brahmadata trị vì ở Ba-la-nại, Bồ-tát làm con Hoàng Hậu được sanh an toàn, và trong ngày đặt tên, được gọi là hoàng tử Asadisa (Vô Địch). Khi hoàng tử bắt đầu biết chạy, vị hữu tình khác có công đức cũng nhập thai làm con hoàng hậu, được sanh ra an toàn, và trong ngày đặt tên, được gọi là hoàng tử Brahmadata (Phạm Thọ).

Khi được mười sáu tuổi, Bồ-tát đi Takkasilà, học ba tập Vệ-đà và mười tám tài nghệ với một sư trưởng có danh tiếng nhiều phương. Trong nghề bắn cung, Bồ-tát là vô địch. Học xong Bồ-tát trở về Ba-la-nại. Khi vua mệnh chung, vua có di chúc tôn thái tử Asadisa làm vua và hoàng tử Brahmadata làm phó vương. Sau khi vua băng hà, thái tử Asadisa từ chối vương vị và nói:

- Ta không muốn vương vị.

Và Brahmadata được làm lễ quán đảnh. Bồ-tát không cần danh vọng, không muốn gì hết. Trong khi người em trị nước, Bồ-tát sống như một ông hoàng. Những người hầu cận vu cáo Bồ-tát với vua:

- Thái tử Asadisa muốn chiếm vương quốc.

Vua tin lời nói của họ, tâm tư bị mê hoặc, sai người đi bắt Bồ-tát. Một người hầu Bồ-tát báo cho ngài biết tin này. Bồ-tát tức giận em, liền đi đến một nước khác và báo tin cho vua này biết rằng có một người bắn cung đang đứng đợi trước hoàng môn. Vua hỏi:

- Kẻ ấy muốn bao nhiêu tiền lương?

- Mỗi năm, một trăm ngàn đồng.

- Được, hãy đưa kẻ ấy đến.

Khi Bồ-tát đến yết kiến và đứng chầu, vua hỏi:

- Khanh là người bắn cung?

- Thưa vâng, tâu Đại vương.

- Lành thay, hãy phục vụ ta.

Từ đây trở đi Bồ-tát phục vụ nhà vua. Nhưng các người bắn cung cũ lấy làm bất mãn, vì lương của Bồ-tát quá cao.

Một hôm vua đi đến ngự uyển, tại chỗ đó dưới gốc xoài được dựng lên một lều vải trước bàn thạch dùng làm nghỉ lễ. Vua nằm trên sàng tọa lộng lầy dưới gốc cây xoài, nhìn lên thấy một chùm xoài trên ngọn cây và suy nghĩ: “Không thể leo cây để hái chùm xoài quá cao”, liền cho gọi các người bắn cung đến và nói:

- Các khanh có thể dùng mũi tên cắt đứt chùm xoài này và làm nó rơi xuống không?

Họ đáp:

- Tâu Đại vương, làm việc này không khó gì đối với chúng thần. Đại vương đã thấy tài nghệ chúng thần nhiều lần trước rồi. Người bắn cung mới tới nhận tiền lương nhiều hơn chúng thần, xin hãy bảo kẻ ấy bắn rơi chùm xoài.

Vua truyền Bồ-tát đến và hỏi:

- Khanh có thể bắn rơi chùm xoài ấy không?

- Thưa vâng, tâu Đại vương. Nếu được chọn chỗ đứng, thần có thể.

- Chỗ đứng nào?

- Chỗ đứng tại tọa sàng mà Đại vương nằm!

Vua bảo dời tọa sàng và nhường chỗ cho Bồ-tát.

Bồ-tát không có cung tầm tay, nhưng thường nai nịt nó trong bộ áo sát thân, do vậy cần phải có cái lều để thay quần áo. Vua ra lệnh mang lều vải và cấm lều. Rồi Bồ-tát đi vào trong lều, cởi tấm vải trắng đã mang trên mình, rồi mặc một áo đỏ sát da, buộc dây nịt và khoác một áo cánh ngang hông màu đỏ.

Từ một cái túi, Bồ-tát lấy ra một cây kiếm được tách rời từng mảnh, ráp chúng lại và đeo vào phía bên trái. Kế đó ngài mang một áo giáp bằng vàng, đeo ống tên sau lưng, lấy ra cái cung lớn bằng sừng dê

được làm bằng nhiều mảnh. Bò-tát lắp chúng lại, buộc dây cung đỏ như màu san hô, đội một chiếc khăn trên đầu, lấy móng tay quay mũi tên hai ba vòng và vén màn đi ra giống như hoàng tử rấn từ hang hiện lên. Bò-tát đi đến chỗ bắn cung lắp tên vào cung và hỏi vua:

- Tâu Đại vương, thần có thể cắt chùm xoài này với mũi tên bắn lên hay tên rơi xuống?

- Nay khanh, ta thường thấy một vật rơi xuống do một mũi tên bắn lên, chứ chưa hề thấy mũi tên từ trên rơi xuống. Vậy khanh nên làm mũi tên rơi xuống chùm xoài.

- Thưa Đại vương, mũi tên này sẽ được bắn lên xa đến tận trời của Bốn Thiên vương, rồi mới rơi xuống. Xin Đại vương chịu khó chờ đợi.

- Lành thay.

Vua chấp nhận. Rồi Bò-tát nói:

- Thưa Đại vương, mũi tên này khi bắn lên sẽ cắt đứt cành xoài ở chính giữa, và khi rơi xuống, nó không rơi trật ra bên này bên kia, dù chỉ một sợi tóc, nhưng rơi đúng chỗ mình muốn và mang theo chùm xoài.

Đại vương hãy xem.

Với sự nhanh nhẹn, Bò-tát bắn lên mũi tên ấy đâm đúng chỗ giữa của chùm xoài. Ngay khi biết mũi tên ấy đã lên đến cung điện của Bốn Thiên vương, ngài bắn thêm một mũi tên khác, đi nhanh hơn cả mũi tên trước, và chạm vào lông của mũi tên đầu, khiến nó quay trở lại, còn mũi tên sau bay thẳng đến lầu đài ở cõi trời Ba mươi ba. Tại đây, chư Thiên giữ lại mũi tên ấy. Tiếng xé gió của mũi tên rơi xuống vang động như tiếng sấm. Đại chúng hỏi:

- Đó là tiếng gì?

Bò-tát trả lời:

- Đó là tiếng của mũi tên rơi xuống.

Bò-tát biết rằng mọi người sợ mũi tên rơi trúng mình bèn an ủi họ:

- Chớ sợ hãi. Ta sẽ không cho mũi tên rơi xuống đất đâu.

Mũi tên rơi xuống, không đi trật ra bên này bên kia dù chỉ một sợi tóc, nhưng rơi đúng chính giữa và cắt đứt chùm xoài. Bò-tát không cho chùm xoài và mũi tên rơi xuống đất, một tay bắt lấy chùm xoài, một tay bắt lấy mũi tên. Đại chúng thấy sự kiện kỳ diệu ấy tán thán bậc Đại Sĩ:

- Chúng ta chưa bao giờ thấy sự kiện hy hữu này.

Họ la lên, vỗ tay, búng ngón tay và vẫy hàng ngàn khăn tay qua lại trên không. Trong sự hân hoan thỏa thích, hội chúng quần thần góp được mười triệu đồng tặng cho Bò-tát.

Còn vua ban Bò-tát nhiều tặng vật và danh vọng lớn.

Trong khi Bò-tát sống ở đây được vua này cùng kính, tôn trọng, thì bảy vua khác nghe Hoàng tử Vô Địch không có mặt ở Ba-la-nại, liền đi đến vây kinh thành và gửi tin cho vua:

- Phải đầu hàng hay giao chiến.

Vua hoàng hốt sợ chết và hỏi:

- Hiền huynh của ta nay ở đâu?

Khi được nghe ngài đang phục vụ một vua láng giềng, vua nói:

- Nếu anh ta không đến, ta sẽ mất mạng. Hãy ra đi và nhân danh ta, đánh lễ dưới chân hiền huynh ta, xin lỗi và rước anh ta về.

Vua sai sứ giả ra đi báo tin ấy cho Bò-tát.

Ngài xin phép vua của mình trở về Ba-la-nại, an ủi em đừng sợ, rồi cho khắc những chữ sau đây trên một mũi tên: “Ta, hoàng tử Asadisa, đã trở về. Chỉ bắn một mũi tên, ta có thể giết tất cả các người. Ai còn yêu mạng sống hãy chạy trốn đi”.

Rồi đứng trên tháp canh, Bò-tát bắn mũi tên này làm nó rơi vào chính giữa cái đĩa vàng mà bảy ông vua ấy đang ăn chung. Khi họ đọc các chữ ấy, họ hoảng hốt sợ chết và tất cả đều tháo chạy.

Như vậy bậc Đại Sĩ không làm rơi một giọt máu để một con ruồi nhỏ có thể uống được và đã khiến cho bảy vua bỏ chạy. Rồi nhìn em trai, ngài từ bỏ các dục, xuất gia làm vị đạo sĩ, ngài đạt được các Thắng trí và các Thiền chứng, đến khi mạng chung, ngài được sanh lên Phạm thiên giới.

Bậc Đạo Sư nói:

- Như vậy, này các Tỷ-kheo, sau khi đuổi bảy vua chạy, và thắng trận, hoàng tử Asadisa đã xuất gia làm vị đạo sĩ.

-ooOoo-

Rồi nhận danh bậc Chánh Giác, bậc Đạo Sư đọc những bài kệ:

Vị thiên xạ, hoàng tử,
Tên A-sa-di-sa,
Bậc đại hùng vô địch,
Bắn xa, nhanh như chớp,
Đã phá vỡ tan tành
Đại bộ phận quân địch.
Giao chiến giữa quân thù,
Nhưng không hại một ai,
Cứu người em an toàn,
Bỏ-tát tự chế ngự.

Sau khi bậc Đạo Sư nói xong Pháp thoại này, Ngài nhận diện Tiền thân:
- Thời ấy, người em trai là Ananda, còn hoàng tử Asadisa là Ta vậy.

-ooOoo-

182. CHUYỆN CON VOI THIỆN CHIẾN (Tiền Thân Sangamàvacara)

Anh hùng quen chiến trận...,

Câu chuyện này, khi ở Kỳ Viên, bậc Đạo Sư kể về Tôn giả Nanda.

Từ khi trở về thành Kapila lần đầu tiên, cho người em trai, hoàng tử Nanda, xuất gia xong, bậc Đạo Sư đã đi ra khỏi thành Kapila, tuần tự đi đến Xá-vệ và sống tại đây. Tôn giả Nanda nhớ lại, khi cầm lấy bình bát của Thế Tôn, cùng với Thế Tôn đi ra khỏi nhà, thì một Thích nữ có tình cảm đối với Nanda, nhìn ra cửa sổ, với đầu tóc đang chải dở, thấy vậy nàng nói:

- Sao, hoàng tử Nanda lại đi ra với bậc Đạo Sư? Mong Tôn giả hãy sớm trở về.

Nhớ tiếng nói của nàng, Tôn giả sanh luyến ái, không vui vẻ, trở thành vàng vọt và tay chân nổi gân.

Bậc Đạo Sư biết được tin này, suy nghĩ: “Ta sẽ khuyên dạy Nanda từ bỏ tiếng sét ái tình và tu đạo giải thoát”.

Ngài đi đến phòng Nanda ở, ngồi xuống chỗ soạn sẵn và hỏi:

- Này Nanda, ông có an vui trong Pháp và Luật này không?

- Bạch Thế Tôn, tâm con bị nàng chi phối. Con không an vui.

- Này Nanda, trước đây ông đã đến chiêm bái Tuyết Sơn chưa?

- Bạch Thế Tôn, con chưa đến.

- Vậy chúng ta hãy đi.

- Bạch Thế Tôn, nhưng con không có thân thông, làm sao con đi được?

- Này Nanda, Ta sẽ đưa ông đi với thân lực của Ta!

Rồi bậc Đạo Sư cầm lấy ta vị Trưởng lão bay lên hư không.

Giữa đường hai vị đi qua một đám ruộng bị cháy, trên một khúc cây bị cháy, một con khỉ cái ngồi với mũi và đuôi bị sứt lông trụi hết, da ngoài bị cháy, chỉ còn da trong bết máu. Bậc Đạo Sư hỏi:

- Này Nanda, ông có thấy con khỉ không?

- Dạ có, bạch Thế Tôn.

- Hãy nhìn nó cho kỹ.

Rồi bậc Đạo Sư dắt Nanda và chỉ cho Nanda thấy trái dài sáu mươi dặm là cao nguyên Manosila, bảy hồ lớn, như hồ Anotatta kỳ vĩ v.v..., năm con sông lớn, toàn bộ núi Tuyết có hàng trăm cảnh trí tuyệt đẹp, với núi Vàng, núi Bạc, núi Bảo châu. Rồi bậc Đạo Sư hỏi:

- Này Nanda, trước đây ông có thấy cung điện cõi trời Ba mươi ba chưa?

- Bạch Thế Tôn, con chưa thấy.

- Hãy đi, này Nanda, Ta sẽ chỉ cho ông thấy cung điện cõi trời Ba mươi ba.

Rồi bậc Đạo Sư dắt Nanda đến đây và ngồi trên Hoàng thạch tọa. Thiên chủ Sakka (Đế Thích) liền đi đến với chư Thiên của hai thiên giới, đánh lễ bậc Đạo Sư và ngồi xuống một bên. Hai mươi lăm triệu tiên nữ của Đế Thích và năm trăm Thiên nữ với bàn chân bở câu cũng đến đánh lễ và ngồi xuống một bên. Bậc Đạo Sư làm cho Nanda khỏi tâm say đắm nhìn năm trăm Thiên nữ ấy không chớp mắt.

- Này Nanda, ông có thấy các Thiên nữ với bàn chân bở câu này không?

Bạch Thế Tôn, con đã thấy.

- Này Nanda, những Thiên nữ này đẹp hay Thích nữ của ông đẹp?

- Bạch Thế Tôn, ví như con khỉ cái tàn phế so sánh với cung nữ của vua, cũng vậy, nếu so sánh Thích nữ

của vua với các Thiên nữ này.

- Này Nanda, nay ông sẽ làm gì?

- Bạch Thế Tôn, làm thế nào để được các Thiên nữ ấy?

- Làm Sa-môn pháp sẽ được các Thiên nữ ấy.

- Bạch Thế Tôn, nếu Thế Tôn hứa với con rằng do hành trì pháp Sa-môn, con sẽ được các tiên nữ ấy, thì con sẽ hành trì pháp Sa-môn.

Này Nanda, Ta hứa với ông đó, hãy hành trì đi.

Như vậy, vị Trưởng lão đứng giữa thiên chúng, sau khi được lời hứa của Thế Tôn, liền thưa:

- Bạch Thế Tôn, chớ quá chậm trễ. Chúng ta hãy đi về và con sẽ hành trì pháp Sa-môn.

Bậc Đạo Sư đưa Nanda trở về Kỳ Viên và vị Trưởng lão bắt đầu hành trì pháp Sa-môn. Bậc Đạo Sư gọi vị Tướng quân Chánh pháp và bảo:

- Này Xá-lợi-phất, Nanda, em của ta, giữa Thiên chúng cõi trời Ba mươi ba, vì thích thú các Thiên nữ, đã khiến ta lấy lời hứa của ta để khích lệ vị ấy.

Cùng cách ấy, bậc Đạo Sư báo tin cho Trưởng lão đại Mục-kiền-liên, Trưởng lão đại Ca-diếp, Trưởng lão A-na-luật-đà, Trưởng lão Ananda, vị Thủ Kho Chánh pháp, tất cả tám mươi vị đại đệ tử và lần lượt các Tỷ-kheo còn lại đều biết. Trưởng lão Xá-lợi-phất, vị Tướng quân Chánh pháp đi đến Trưởng lão Nanda, và nói:

- Có thật chăng, này Hiền giả Nanda, nghe nói giữa Thiên chúng cõi trời Ba mươi ba, Hiền giả đã khiến bậc Đạo Sư hứa là Hiền giả sẽ hành trì pháp Sa-môn để được các Thiên nữ?

Rồi Trưởng lão nói tiếp:

- Nếu sự việc như vậy, thì Phạm hạnh của Hiền giả tùy thuộc nữ nhân và hệ lụy đến phiền não. Nếu Hiền giả hành trì pháp Sa-môn vì mục đích được các nữ nhân ấy, thì có gì khác giữa Hiền giả và một người làm thuê để lấy lương?

Lời nói ấy khiến Tôn giả Nanda xấu hổ và liền dập tắt mọi ham muốn. Cũng với phương tiện này, tất cả tám mươi vị đại đệ tử và các Tỷ-kheo còn lại đều khuyên răn khiến Tôn giả Nanda xấu hổ. Tôn giả Nanda suy nghĩ: “Điều ta làm thật không xứng đáng” và với tâm quý, Tôn giả Nanda kiên trì nỗ lực, tăng trưởng Thiền quán và chứng quả A-la-hán.

Rồi Tôn giả Nanda đi đến Thế Tôn và thưa:

- Bạch Thế Tôn, con xin giải tỏa Thế Tôn khỏi lời hứa.

Bậc Đạo Sư nói:

- Này Nanda, khi ông đã đạt quả A-la-hán, thì ta được giải tỏa khỏi lời hứa rồi.

Biết được sự việc này, các Tỷ-kheo tại Chánh pháp đường bắt đầu nói chuyện về Hiền giả Nanda:

- Hiền giả Nanda thật là dễ dạy. Chỉ một lời khuyên răn đã khiến vị ấy xấu hổ. Hiền giả Nanda liền hành trì pháp Sa-môn và chứng quả A-la-hán.

Bậc Đạo Sư đi đến Chánh pháp đường và hỏi:

- Này các Tỷ-kheo, các ông đang họp ở đây bàn câu chuyện gì?

Khi nghe vấn đề trên, bậc Đạo Sư nói:

- Này các Tỷ-kheo, không phải chỉ nay mà thuở xưa, Nanda cũng đã nghe lời khuyên dạy như vậy.

Rồi bậc Đạo Sư kể câu chuyện quá khứ.

-ooOoo-

Thuở xưa, khi vua Brahmadata trị vì ở Ba-la-nại, Bồ-tát sanh ra trong gia đình một người huấn luyện voi. Khi đến tuổi trưởng thành, Bồ-tát đạt được sự thiện xảo trong nghề nghiệp và phục vụ một vị vua thù nghịch với vua Ba-la-nại. Bồ-tát được bảo huấn luyện con voi quý của vua và đã huấn luyện nó tốt đẹp. Vua ấy quyết định xâm chiếm quốc độ Ba-la-nại liền đem Bồ-tát đi theo, cưới lên con voi quý cùng với quân đội lớn đi đến Ba-la-nại bao vây thành và gửi tới hậu thư cho vua Ba-la-nại:

- Hãy giao quốc độ hay chiến đấu.

Vua Brahmadata quyết định đánh, liền triệu tập đội binh hùng hậu tại các cửa thành, tháp canh và chiến đấu. Vua thù địch cho con voi quý mặc áo giáp, rồi tự mình mặc áo giáp cưỡi lên đầu con voi, cầm một câu móc sắc bén, thúc con voi tiến đến trước mặt thành và nói lớn:

- Ta sẽ công phá thành, giết mạng sống của tên vua thù địch, khiến vương quốc nó rơi vào trong tay ta.

Khi thấy các quân giữ thành đổ bùn sôi, ném các hòn đá từ máy ném, con voi ấy sợ chết, nên không có thể tiến tới và lùi bước. Tức thì vị tượng sư đến và nói:

- Nay voi thân, con là bậc anh hùng đã quen thuộc chiến trận. Tại trận địa như vậy, nếu con lùi bước thì thật là không xứng đáng.

Bồ-tát khuyên con voi với bài kệ này:

*Anh hùng quen chiến trận,
Voi được tiếng lẫy lừng,
Tấn công các cửa thành,
Sao voi lại lùi bước?
Phá mau thanh cửa sắt,
Nhổ lên các cột trụ,
Đạp nát các cửa thành,
Hỡi voi, mau vào thành!*

Nghe nói vậy, theo lời khuyên, con voi quay trở lại, lấy cái vòi quấn vào các cột trụ, nhổ chúng lên như nhổ các cọc nắm. Nó đạp nát cửa thành, bẻ gãy thanh cửa, đi vào thành và chiếm lấy vương quốc cho vua.

-ooOoo-

Khi bậc Đạo Sư kể Pháp thoại này xong, Ngài liền nhận diện Tiền thân:

- Thời ấy con voi là Nanda, vua là Ananda và Sư trưởng huấn luyện voi là Ta vậy.

-ooOoo-

183. CHUYỆN ĐỒ TÀN THỰC (Tiền Thân Valodakka)

Nước tối tệ, ít vị...

Câu chuyện này, khi ở Kỳ Viên, bậc Đạo Sư kể về năm trăm người sinh sống bằng cách ăn đồ ăn dư thừa. Nghe nói ở Xá-vệ có năm trăm cư sĩ giao gánh nặng gia đình cho vợ con rồi sống với nhau và đến nghe pháp bậc Đạo Sư giảng. Giữa họ có một số chứng quả Dự lưu, một số chứng quả Nhất lai, một số chứng quả Bất lai, không một người nào là không chứng quả.

Dân chúng mời bậc Đạo Sư thọ thực và thường mời luôn các cư sĩ ấy. Nhưng họ có năm trăm người hầu hạ, đem que xia răng, nước rửa mặt, hương thơm, vòng hoa, và những người này sinh sống với đồ ăn dư thừa của chủ. Sau buổi ăn sáng, bọn ấy nằm ngủ, rồi khi thức dậy cả bọn đến sông Aciravati, la hét trên bờ sông và vật lộn nhau như những người Mallà. Còn năm trăm cư sĩ không làm ồn, không la hét và sống yên lặng tịnh cư. Bậc Đạo Sư nghe tiếng ồn ào của những người hầu ăn tàn thực ấy, liền hỏi Trưởng lão Ananda:

- Tiếng ồn này là gì vậy?

Ngài được đáp lại:

- Bạch Thế Tôn, đây là tiếng ồn của những người hầu ăn tàn thực.

Bậc Đạo Sư nói:

- Nay Ananda, không phải chỉ nay những người hầu này ăn tàn thực xong và làm ồn ào quá. Còn những người cư sĩ này không phải chỉ nay mới quy tụ với nhau và giữ im lặng, thuở xưa họ cũng đã như vậy rồi.

Rồi theo lời Trưởng lão yêu cầu, bậc Đạo Sư kể câu chuyện quá khứ.

-ooOoo-

Thuở xưa, khi vua Brahadatta khi vua trị vì ở Ba-la-nại, Bồ-tát sanh ra trong gia đình một vị đại thần. Khi đến tuổi trưởng thành, Bồ-tát làm người cố vấn cho vua về các vấn đề thánh sự và tục sự.

Một thời, vua nghe nói ở biên địa có nổi loạn, liền chuẩn bị năm trăm con ngựa Sindh, cùng với bốn loại binh chủng ra đi và bình định biên địa. Sau khi trở về Ba-la-nại, vua ra lệnh:

- Vì các con ngựa Sindh đã mệt mỏi, hãy cho chúng ăn đồ tươi và uống nước nhỏ.

Các chú ngựa Sindh uống nước thơm ngon rồi đi vào chuồng ngựa, và đứng yên lặng trên chỗ của mình. Nhưng còn nhiều đồ ăn cận bã với các chất ngon ngọt đã bị vắt hết. Các người ấy hỏi vua:

- Nay chúng con phải làm gì với những vật này?

Vua nói:

- Hãy nhồi chúng với nước, vắt khô với vải lọc và cho đàn lừa.

Các con lừa uống nước cận bã, trở thành say sưa, kêu vang và chạy quanh khắp sân vua. Vua mở cửa sổ lớn, nhìn xuống sân gọi Bồ-tát đang đứng gần và nói:

- Hãy nhìn xem những con lừa này uống nước cận bã xong trở thành say sưa, la hét, nhảy chồm lên và chạy quanh. Còn các con ngựa Sindh sanh ra thuần chủng, sau khi uống nước thơm, lại im lặng và đứng

một chỗ, không chạy nhảy qua lại.

Vua hỏi vì sao như vậy và Bồ-tát đọc bài kệ đầu:

Nước tồi tệ, ít vị,

Chất tươi bị vắt sạch.

Uống vào lừa say sưa,

Thưa Nhân chủ, ngài hỏi,

Ngựa Sindh, loài thuần chủng,

Uống loại nước thượng vị,

Đứng yên lặng tại chỗ,

Không chạy nhảy say sưa.

Rồi Bồ-tát giải thích vấn đề qua bài kệ thứ hai:

Cũng vậy, người hạ đẳng,

Dù ăn món dư tàn,

Vẫn say sưa nhảy nhót,

Sống thoải mái an nhàn.

Còn hạng người thuần tánh,

Giữ tâm trí vững vàng,

Cho dù được uống cạn,

Rượu thượng vị cao sang.

Vua nghe lời Bồ-tát nói, liền cho đui các con lừa ra khỏi sân châu. Sau đó, vua tuân theo lời khuyên dạy của Bồ-tát, làm các công đức như bố thí v.v... rồi khi mạng chung vua đi theo nghiệp của mình.

-ooOoo-

Khi bậc Đạo Sư nói Pháp thoại này xong, Ngài nhận diện Tiền thân:

- Lúc bấy giờ, năm trăm con lừa là các người ăn tàn thực này, năm trăm con ngựa Sindh là năm trăm cư sĩ này, vua là Ananda, còn vị đại thần hiền trí là Ta vậy.

-ooOoo-

184. CHUYỆN NGƯỜI LUYỆN NGỰA GIRIDANTA (Tiền Thân Giridanta)

Con ngựa Pan-da-va...

Câu chuyện này, khi ở Trúc Lâm, bậc Đạo Sư kể về một người thân cận kẻ ác. Hoàn cảnh câu chuyện đã được kể trong Tiền thân Mahilàmukha (số 26). Bậc Đạo Sư nói:

- Nay các Tỷ-kheo, không phải chỉ nay Tỷ-kheo này mới thân cận kẻ ác. Thuở xưa, Tỷ-kheo này cũng đã thân cận kẻ ác rồi.

Rồi bậc Đạo Sư kể chuyện quá khứ.

-ooOoo-

Thuở xưa, vào thời vua Sàma trị vì ở Ba-la-nại, Bồ-tát sanh ra trong gia đình đại thần và khi đến tuổi trưởng thành, trở thành cố vấn cho vua về các vấn đề thánh sự và tục sự.

Bấy giờ vua có con ngựa quý tên Pandava, và một người huấn luyện ngựa tên Giridanta, là người què chân. Con ngựa thường thấy người cầm dây cương đi phía trước suy nghĩ: “Người ấy muốn dạy ta đi cà nhắc” nên nó học theo và đi cà nhắc. Người ta trình cho vua biết là con ngựa què. Vua sai mời thú y.

Thú y không thấy bệnh gì trên thân ngựa, liền thưa với vua:

- Hạ thần không thấy bệnh gì trên thân ngựa.

Vua cho gọi Bồ-tát:

- Hãy đến, này khanh, và tìm nguyên nhân việc ấy.

Bồ-tát đi đến, biết con ngựa ấy què do thân cận với người huấn luyện bị què, liền tâu vua biết sự kiện này:

- Đây là cái hại do thân cận người xấu.

Rồi Bồ-tát đọc bài kệ đầu:

Con ngựa Pan-da-va,

Của Đại vương Sà-ma,

Bị tật nguyên tai hại,

Vì Ga-ri-dan-ta,

Nó bỏ bản tánh xưa,

Học theo người huấn luyện.

Vua hỏi Bồ-tát:

- Nay khanh, nay phải làm gì?

Bồ-tát đáp:

- Hãy tìm một người huấn luyện tốt, không què và con ngựa sẽ trở lại như xưa.

Nói xong, Bồ-tát đọc bài kệ thứ hai:

Tìm người đáng tin cậy,

Có phong cách tốt lành,

Thăng dây cương vào ngựa,

Tập nó chạy vòng tròn,

Nó mau bỏ tật cũ,

Học theo người huấn luyện.

Vua làm theo như vậy. Con ngựa dần trở lại tốt lành như xưa. Vua khen Bồ-tát hiểu biết tánh tình các loài súc sanh, liền ban thưởng Bồ-tát nhiều danh vọng lớn.

-ooOoo-

Sau khi bậc Đạo Sư kể Pháp thoại này, Ngài liền nhận diện Tiền thân:

- Lúc bấy giờ, Giridanta là Đê-bà-đạt-đa, con ngựa là Tỷ-kheo thân cận người ác, vua là Ananda, còn vị đại thân hiền trí là Ta vậy.

-ooOoo-